

ולכן ישים לב שלא ללבוש הט"ק כשהצד הפנימי
לחוץ. כי בכך הציצית של ימין יהיו בשמאל
ושל שמאל בימין.

ומיהו כל זה אינו¹²⁴ לעיכובא כלל, ולכן אם
לבש הטלית כשהצד התחתון למעלה או טלית
וט"ק שלבשו הפוך, כשהצד הפנימי לחוץ,
אינו¹²⁵ חוזר מברך כשלבשו כהוגן, וכמו"כ אם
סם ליבו לכך כשהוא באמצע שמונה עשרה
ימתין¹²⁶ עד שגומר להתפלל ואח"כ יסדרו כהוגן.

וכמו"כ אין הקפידא אמורה אלא באותו טלית,
אבל אם מסיר הציצית ומטילם בטלית אחר
אין¹²⁷ צריך להקפיד שהציצית שהיו לפניו יהיו
גם עכשיו לפניו, ואף באותו טלית וט"ק אם
מחמת¹²⁸ קרע או מחמת נוי¹²⁹ ויופי עדיף
להפכו עליון לתחתון או פנים לחוץ ליכא חששא.

בנוסח הברכות "להתעטף בציצית"
"על מצות ציצית"

יד. סעי' ה', שו"ע: מברך להתעטף בציצית.
והנוסח 'להתעטף ולא 'עלי' עיטוף בציצית, כי
כל¹³⁰ מצוה שנגמרת מיד ואין שיהיו זמן
בעשייתה הנוסח 'עלי' כגון 'על המילה' 'על
אכילת מצה' 'על הטבילה' 'על נטילת ידיים'
וכדו', וכל מצוה שיש בה שיהיו זמן¹³¹ מברך
עליהם ב'ל' כגון 'להתעטף בציצית' 'להניח
תפילין' 'לישב בסוכה' 'לקבוע מזוזה' שמשמעה
מורה על להבא כלומר להיות מעוטף בציצית,
לבוש בתפילין לישב בסוכה וכו' בהמשך זמן.
ומה שתיקנו לברך על טלית קטן 'על מצות
ציצית' ולא¹³² להתלבש בציצית וכדו', הסביר
בדרכי משה (סק"ה) "כי חששו לדברי הפוסקים
שאין יוצאים בטלית קטן כזה, לכן רק מברכין

סי' י"א אות כ"א. 124. וכדכתב המג"א והמשנ"ב שהארי"ז לא הקפיד על כך כלל, ובשו"ת מהר"י
אסאד ח"א סי' ג' ושו"ת מהרש"ם ח"ב סי' ל"ט דהיינו טעמא משום דמעלין בקודש ואין מורידין הוא
בתשמישי קדושה ולא בתשמישי מצוה. 125. חסד לאלפים סק"א, מאסף לכל המחנות סק"צ, שו"ת
באר משה ח"ו סי' ג'. 126. מעורר ישינים סי' כ"ז אות י"ח, ובמאסף (שם) שנכון לסדר ולא להשאירו
הפוך, שהוא בכלל המלביש חלוקי הפוך (דלעיל סי' ב' אות ד'). 127. תורת חיים סופר סק"ז שכשמתין
מהבגר נפסק מצותן ועושה בהם מצוה חדשה, הליכות שלמה פ"ג אות ו', ובנפש חיה הכא מסתפק בזה.
ושל"ע אם מחזירים לאותו בגד שהורידו, דאפשר דבזה דמי ממש לקרשי המשכן, וצ"ע. 128. משנ"ב
סי' י' סק"ג בשם א"ר, וכ"ה למעשה בשו"ת מהר"ם שיק או"א סי' ע"ה ושו"ת מנח"י ח"ג סי' קמ"ד.
129. שו"ת אג"מ או"ח ח"ב סי' מ"ז. 130. אבודרהם (תפלות חול שער ג') עפ"י הרא"ש פ"א דפסחים
סי' י' בשם ר"ת, וכ"ה בס' העיטור שער ציצית סוף ח"ג, ויש עוד הרבה טעמים בנידון זה דנוסח הברכות
ב'ל' או ב'על', עיין בראשונים על סוגיות הגמ' פסחים ז', וכגון מצוה שכבר התחיל עשייתה או שאינה
נעשית מיד מברכים 'על' (וע"ע בזה בפמ"ג א"א סק"ב), מצוה שיכולה לעשות ע"י שליח מברכים 'על'
ושחיבת לעשות ע"י האדם בעצמו ב'ל', ועוד נאמר בזה הרבה (עיין בשו"ת כללים מע' מ' כלל קמ"א,
ואנציק' תלמודית מע' ברכת המצוות- הנוסח) ואכמ"ל, וע"ע לקמן סי' כ"ה אות י"ב והערה 94. 131. ובמשך
כל הזמן מקיים המצוה ושם מצוה עליו- תשו' הגרי"ח זוננפלד סי' כ"ט (ועיי"ש ובסי' כ"ח עוד בזה).
132. ועל משקל הדברים דלעיל מצינו עוד פרפרת נאה בחת"ס (בחי' על השו"ע סי' תל"ב סק"ג הנדפסים
בחדושי חת"ס על הש"ס סו"מ פסחים) "גם נראה ליישב מה שמברכין על ט"ק על מצות ציצית ועל ט"ג
מברכין להתעטף, דעיקר מצות ציצית הוא בתחילת עטיפתו, לכן על ט"ג שמברכים על העיטוף והרי הוא
מעטף בו כל היום ויש לו משך זמן לכן מברכין להתעטף, משא"כ בט"ק שמברכין על המצוה והרי הוא
רק כדי הילוך ד' אמות לכן מברכין בעל', ויש מקום להתעמק בדבריו, אך אין מסגרת זו עשויה לכך,
והמעין יבחר כל אחד לדרכו, אך זאת נצוין כי בדברי המחצה"ש (סק"ה) יאירו גם דברי החת"ס (ואף
המחצה"ש מיירי נמי בעיטוף טלית, אמנם לחת"ס כיון שנשאר מעוטף ממשיך בזה המצוה כל הזמן כעין
התחלה, משא"כ בט"ק דאינו מעוטף מקיים המצוה בתחילתה ואח"כ אינו אלא שיהיו מצוה וכדברי

תכלת שהוא עיקר מצות הציצית, וא"כ בזה שאין תכלת נמצא, המבורך בפתח הרי זו ברושוא ושקר וכו', לכן טוב יותר לומר בציצית בשו"א, שפירושו בציצית כל דהוא, כלומר אע"פ שאין בידי לקיים מצה מן המובחר, מ"מ מצה ציצית אני מקיים" עכ"ל.

אמנם בב"ח (סוסי"כ"ד) התעלם מזה ש לנו כהיום תכלת וכתב "צריך למר להתע" בציצית, בפת"ח תחת הבי"ת להורות על המצוה שהיא פתיל תכלת, שעי"ז יזכור מצות ה', גם עפ"י הדקדוק¹³⁶ צריך ל" בפת"ח", ובמחצית השקל (סק"ז) מביא דב"מבארם "עפ"י מה שאמרו (מנחת מ"ג): ת" דומה לים וים דומה לרקיע ורקיע דומה ל" הכבוד ובזוהר (במדבר קע"ה) ע"י זכרון הכבוד ששם מקום הדין יהיה יראת ה' על כיון דכתיב וראיתם אותי וזכרתם, ראוי לז" לכן אע"פ שאין לנו תכלת, מ"מ יזכור א בברכתו, ועל ידי זה יתן אל לבו אימת ה'

ולמעשה, כבר כתבו¹³⁷ להעיר על ז' המשנ"ב שסתם לומר בשו"א תחת ז' ובשעה"צ (סקט"ו) שכן כתבו רוב האחרונים כי מצינו לרבים מהאחרונים הסוברים בפת"ח תחת הבי"ת, וכן כתבו¹³⁸ ונהגו ה גדולי ישראל אשר הוראתם מקובלת ונ" בקרב תפוצות ישראל, אם כי חלק מקה

להשי"ת שנתן לנו מצות ציצית, ואף שאין מקיימין אותה עתה כתיקונה, תיקנו לשון על דמשמע נמי על לשעבר".

ותיקנו לברך 'להתעטף בציצית' ולא 'להתעטף בטלית' או 'להתעטף בטלית מצויצית', אע"פ שהעטיפה נעשית בטלית, להורות לנו¹³³ כי עיקר המצוה אלו הציצית, דהיינו שהחיוב של מצוה זו נעשית רק אם לובש בגד של ד' כנפות דאז חייב להטיל בה ציצית, לכן מדגישים ענין הציצית, שחיוב האדם הוא על הטלת הציצית ב' כנפות הבגד,

ואם טעה ובירך על¹³⁴ טלית גדול 'על מצות ציצית' או על ט"ק 'להתעטף בציצית', או בירך על טלית¹³⁵ 'להתעטף בטלית' או 'להתלבש בציצית' יצא ידי חובתו בדיעבד, ואינו חוזר ומברך.

שם: מברך להתעטף בציצית. ואם הגיע אליו הטלית באמצע פסוקי דזמרה - עיין לקמן סימן נ"ג אות ג', ובאמצע ק"ש וברכותיה - בסימן ס"ו אות ד'.

'בציצית' או 'בציצית'

טו. מ"ב סק"י: בציצית, בשו"א תחת הבי"ת. ומקורו בלבוש שכתב (בסעי' א') "כי פת"ח תחת הבית מורה על דבר הפשוט ומבורר וניכר באיזה הוא מדבר, וכשמברכין בפת"ח על כרחך פירושו בציצית המיוחדות והמבוררות, והיינו

המחצה"ש שם, ודו"ק). 133. שו"ת קרית חנה דוד ח"א סי' ב', ובדבריו מיושב איך תיקנו לשון על מצוה שאין בה חיוב גברא מן התורה לקנות טלית ולילך בבגד של ד' כנפות, וע"ע לעיל הערה 134. משנ"ב סק"ז בשם חיי"א. 135. כה"ח סק"ב, שו"ת שבט הקהתי ח"ב סי' ו'. 136. אכן לענין נכון עפ"י הדקדוק מצינו דיעות חלוקות, עיין בלבוש שם ובס' שער הכולל פ"ב אות ה' דעפ"י דקדוק לומר בשו"א, ומאידך בארצות החיים (להמלבי"ם) סי' זה מאריך לקיים דברי הבי"ת דעפ"י דקדוק יש בפת"ח כשם שאומרים לישב בסוכה ועוד. 137. שו"ת אבן ישראל (להגרי"י פישר זצ"ל) ח"ט סי' דבאמת רוב האחרונים כתבו לומר בפת"ח, ובמג"א ופמ"ג לא הכריעו, ובשו"ע הרב סעי' ב' כתב ב עכתו"ד. 138. בסידור האר"י ובסידור השל"ה ובסידור הגר"א ובסידור יעב"ץ (וכן בספרו מור וק בציצית בפת"ח, ובס' פסקי מהרי"ץ שכן הוא בכל סידורי תימן הקדמונים, וכ"כ כמה מגדולי הפ" אשר רבים בתפוצות ישראל הלכו לאורם, וביניהם: ארצות החיים להמלבי"ם, קיצור שו"ע סי' ט" ח, ערוה"ש סעי' ג', תורת חיים סופר סק"ז, וכ"כ בשלחן הטהור סעי' ב', ובס' בירור הלכה תליתא זה מביא ליקוטי הפוסקים בזה לכאן ולכאן, ובשם הגר"ש גריינמן זצ"ל מביא שהחזו"א זצ"ל היה